

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

9 червня 2016 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 42

**Про виплату суддям компенсації,
пов'язаної з переїздом в іншу місцевість**

Відповідно до статті 131 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Рада суддів України, як вищий орган суддівського самоврядування у період між з'їздами суддів, здійснює повноваження, зокрема, в частині питань, правового захисту суддів, соціального захисту суддів і їхніх сімей та приймає відповідні рішення з цих питань.

До Ради суддів України з проханням вирішити питання виплати компенсації витрат, пов'язаних з переїздом в іншу місцевість, звернулись судді Ковпаківського районного суду м. Суми Бичков І.Г., Труханова Л.М. та Зорік М.В., судді апеляційного суду Сумської області Околот Г.М., Ткачук С.С., які в порядку, установленому Законом України «Про забезпечення права на справедливий суд», у зв'язку з припиненням роботи суду переведені на роботу до інших судів того самого рівня, розташованих в інших регіонах України.

Як вбачається з даного звернення, територіальним управлінням Державної судової адміністрації України в Сумській області та Державною судовою адміністрацією України відмовлено суддям у виплаті компенсації витрат, пов'язаних з їх переведенням в інший суд, з підстав відсутності у Законі України «Про судоустрій і статус суддів» норм, що передбачають відповідні виплати.

У відповіді Міністерства соціальної політики України на запит Ради суддів України також зазначено про відсутність в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» норм, які передбачають виплату суддям компенсації витрат, пов'язаних з переїздом на роботу в іншу місцевість.

Рада суддів України вважає за необхідне звернути увагу на те, що відповідно до статей 21, 24 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Судова система є однією із складових системи державних органів, що здійснюють державну владу, а суддя, виконуючи завдання і функції держави, здійснюючи діяльність від імені держави, фактично є працівником певного органу держави. Тобто, призначення або обрання в установленому законодавством порядку особи на посаду судді свідчить про наявність між суддею та державою трудових правовідносин.

Правовий статус судді має певні особливості та обмеження, які обумовлені специфікою його службової діяльності. Разом з тим, судді є такими ж суб'єктами трудових правовідносин та носіями суб'єктивних трудових прав та обов'язків, як і інші працівники.

У Законі України «Про судоустрій і статус суддів», який є спеціальним Законом, що визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, не передбачається порядок виплати суддям, які переведені на посаду судді до іншого суду у випадку реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, компенсації витрат, пов'язаних з їх переїздом в іншу місцевість.

Проте, загальним законом, який регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності в Україні є Кодекс законів про працю України.

Відповідно до статті 5-1 Кодексу законів про працю України держава гарантує працездатним громадянам, які постійно проживають на території України, зокрема, компенсацію відповідно до законодавства матеріальних витрат у зв'язку з направленням на роботу в іншу місцевість.

Статтею 120 Кодексу законів про працю України визначаються гарантії і компенсації при переїзді на роботу в іншу місцевість, відповідно до якої працівники мають право на відшкодування витрат та одержання інших компенсацій у зв'язку з переведенням, прийняттям або направленням на роботу в іншу місцевість.

За загальним визначенням, яке міститься в статті 32 Кодексу законів про працю України, переведенням працівника вважається також його переведення на роботу на інше підприємство, в установу, організацію або в іншу місцевість, хоча б разом з підприємством, установою, організацією.

Згідно із пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.1998 № 255 «Про гарантії та компенсації при переїзді на роботу в іншу місцевість» інша місцевість конкретизується як інший населений пункт.

Статтями 75 та 82 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлюється окремий порядок переведення суддів у межах п'ятирічного строку або суддів, обраних безстроково, на посади суддів до інших судів того самого рівня у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, який полягає у переведенні суддів у вищевказаних випадках без проведення конкурсу.

Згідно із пунктом 10 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» однією із

підстав припинення роботи суду є, зокрема, військові дії, проведення антитерористичної операції.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 №1085-р із змінами від 18.02.2015, від 05.05.2015, від 02.12.2015 затверджено перелік населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Враховуючи, що на теперішній час причиною припинення роботи судів, розташованих на певних територіях Донецької та Луганської областей, є проведення на цих територіях антитерористичної операції, а тому переведення суддів з таких судів до інших судів пов'язано з переїздом в іншу місцевість (інший населений пункт).

Як зазначено вище, судді, з урахуванням певних обмежень і особливостей, притаманних їх статусу, є суб'єктами трудових прав та обов'язків, а тому, в разі відсутності у спеціальному законі норм, що регулюють порядок компенсації витрат при переїзді на роботу в іншу місцевість, мають застосовуватися норми загального закону, який регулює трудові правовідносини, оскільки, Кодекс законів про працю України не містить обмежень щодо поширення його положень на суддів.

Рада суддів України бере до уваги, що виходячи із змісту частини другої статті 53 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», саме у разі реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду не потребується згода судді на його переведення до іншого суду.

Рада суддів України наголошує, що компенсації, передбачені статтею 120 Кодексу законів про працю України, підлягають матеріальні витрати, пов'язані з переїздом суддів на роботу в іншу місцевість, лише у разі переведення суддів до іншого суду у випадках реорганізації, ліквідації або припинення роботи суду, оскільки настання таких обставин не залежать від волі судді, на протипагу переведенню суддів в порядку конкурсу.

Рада суддів України акцентує увагу на тому, що звуження матеріальних гарантій для суддів в цілому призводить до порушення права особи на справедливий судовий розгляд.

В пункті 32 Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам – членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухваленої Комітетом Міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 року на 1098 засіданні заступників міністрів, зазначено, що органи влади, які відповідають за організацію та функціонування судової системи, зобов'язані забезпечувати суддям умови, що дають їм змогу виконувати свою місію та досягати ефективності, захищаючи і поважаючи незалежність і неупередженість суддів.

Відповідно до статті 148 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Державна судова адміністрація є органом у системі судової влади, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади в межах повноважень, установлених законом.

В силу статті 148 цього ж Закону фінансування всіх судів в Україні здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності місцевих, апеляційних судів загальної юрисдикції здійснює Державна судова адміністрація України. Також на Державну судову адміністрацію України покладені обов'язки забезпечення належних умов діяльності судів загальної юрисдикції та представляти суди у відносинах з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень.

Крім того, з метою усунення спірних питань щодо відшкодування витрат, пов'язаних з переведенням суддів до інших судів того самого рівня, в зв'язку з чим судді переїжджають в іншу місцевість, Рада суддів України вважає за доцільне запропонувати Державній судовій адміністрації України звернутися до суб'єктів законодавчої ініціативи з пропозицією про внесення відповідних змін та доповнень до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Обговоривши інформацію члена Ради суддів України Оленич Т.Г. та Голови Державної судової адміністрації України Холоднюка З.В., розглянувши звернення суддів Ковпаківського районного суду м. Суми Бичкова І.Г., Труханової Л.М. та Зорік М.В., суддів апеляційного суду Сумської області Околот Г.М., Ткачук С.С., відповідно до статей 124, 131 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Кодексу законів про працю України, та Положення про Раду суддів України, затвердженого рішенням X позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 року (із подальшими змінами), **Рада суддів України**

вирішила:

1. Інформацію члена Ради суддів України Оленич Т.Г. та Голови Державної судової адміністрації України Холоднюка З.В. про виплату суддям компенсації, пов'язаної з переїздом в іншу місцевість, узяти до відома.

2. Доручити члену Ради суддів України Оленич Т.Г. доопрацювати зазначене питання з урахуванням висловлених пропозицій.

**Заступник голови
Ради суддів України**

Б. Моніч